

Dosarul nr. 2ra-1040/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Suvac)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, A. Bostan, V. Cotorobai)

DECIZIE

30 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Olga Murga și Maxim Murga,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Murga și
Maxim Murga împotriva Anei Bulan și lui Serghei Bulan cu privire la constatarea
faptului încălcării dreptului de vecinătate, demolarea obiectelor, obligarea permisiunii
accesului, compensarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată,
împotriva deciziei din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea de apel depusă de Olga Murga și Maxim Murga și s-a menținut
hotărârea din 9 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 28 aprilie 2017, Olga Murga și Maxim Murga au depus cerere de chemare în
judecată împotriva Anei Bulan și lui Serghei Bulan cu privire la constatarea faptului
încălcării dreptului de vecinătate, demolarea obiectelor, obligarea permisiunii
accesului, compensarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii au indicat că, apartamentul nr. xxxxx, este amplasat pe
lângă hotarul terenului vecin din xxxxx, mun. Chișinău, proprietarii căruia sunt Ana
Bulan și Serghei Bulan, care contrar obligației de respect reciproc, prevăzut de art.
377 Cod civil, în mod vădit încalcă drepturile vecinilor la un trai decent și civilizat.

Au menționat că în anul 2016, pârâții Ana Bulan și Serghei Bulan, în lipsa
acordului reclamanților au instalat de-a lungul fațadei laterale a casei de locuit nr.
xxxxx, din partea imobilului vecin din str. xxxxx, la o depărtare de circa 80 cm de
pereți, un gard din tablă cutată cu suprafața plină și înălțimea de 2 metri, iar pe
cealaltă porțiune a fațadei laterale, la o depărtare de circa 80 cm de pereți, au instalat
o carcasă pentru vie din țevi de metal, pe care crește viță de vie.

Au afirmat că în rezultatul instalării de către vecini în apropiere de apartamentul nr. xxxxx, mun. Chișinău, a gardului și a carcasei pentru vie, o odaie locativă a reclamanților, practic nu se insolează. Din cauza ploilor abundente și a insuficienței insolații în odaia în cauză s-a format mucegai, precum și s-au creat impedimente și obstacole la exploatarea imobilului în care locuiesc, cum ar fi: imposibilitatea amenajării pereului, care lipsește, nu este posibilă executarea lucrărilor de reparație a acoperișului de a lungul fațadei laterale.

Reclamanții au invocat că potrivit raportului de constatare tehnico-științifică nr. 464 din 18 august 2016, prejudiciul material cauzat proprietarului apartamentului nr. xxxxx, mun. Chișinău, din cauza instalării necorespunzătoare a gardului metalic și a altor construcții de către vecinii din str. xxxxx, constituie suma de 3 637,69 de lei.

Au explicat că gardul și construcția ridicată de pârâți atentează în mod inadmisibil asupra imobilului, proprietatea reclamanților, iar atitudinea lor iresponsabilă față de obligația de respect reciproc, contrar principiului bunei vecinătăți, le afectează dreptul la protecția proprietății private.

Olga Murga și Maxim Murga au solicitat constatarea faptului încălcării dreptului de vecinătate prin acțiunile pârâților Ana Bulan și Serghei Bulan; obligarea pârâților la demolarea gardului metalic și carcasa pentru vie, instalate în apropiere de apartamentul nr. xxxxx, mun. Chișinău; obligarea pârâților de a nu interzice accesul pe terenul ultimilor pentru a efectua lucrări de amenajare și reparație a imobilului din str. xxxxx; repararea din contul pârâților a prejudiciului material în mărime de 3 637,69 de lei și a prejudiciului moral în mărime de 10 000 de lei, cât și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 9 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost respinsă ca neîntemeiată acțiunea depusă de către Olga Murga și Maxim Murga.

Prin decizia din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de apel depusă de Olga Murga și Maxim Murga și s-a menținut hotărârea din 9 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La data de 23 mai 2020, prin intermediul oficiului poștal, Olga Murga și Maxim Murga au declarat recurs împotriva deciziei din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs au invocat că, nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond au contestat-o cu apel, pe motiv că este ilegală și neîntemeiată, iar concluziile expuse în hotărâre sunt în contradicție cu materialele cauzei.

Au menționat că ședința instanței de apel fixată pentru data de 30 ianuarie 2020, nu a avut loc pe motiv că judecătorul Marina Anton se afla în concediu medical, fapt despre care a fost anunțată anticipat avocatul Lilia Pacișina, la 29 ianuarie 2020 prin intermediul poștei electronice. La fel, prin intermediul poștei electronice, avocatul Lilia Pacișina a fost citată pentru data de 13 februarie 2020, ora 11.00. Cu toate că, conform citației din 29 ianuarie 2020 ședința instanței de apel a fost fixată pentru ora 11.00 la 13 februarie 2020, judecarea apelului a avut loc la ora 10.00.

Au explicat că instanța de apel constatând că sunt absenți apelanții și reprezentantul lor, nu a amânat examinarea până la ora 11.00, pentru a le asigura dreptul la participarea personală sau prin reprezentant în ședința de judecată, de a exercita pe deplin drepturile prevăzute de art. 56, 60 Cod de procedură civilă, și a

respins apelul menținând hotărârea instanței de fond. Instanța de apel a reținut că avocatul Lilia Pacișina s-a prezentat în instanță cu întârziere, invocând citarea sa pentru o altă oră decât cea la care a fost stabilită ședința de judecată, circumstanță ce nu putea fi reținută drept temei de reluare a examinării cauzei în fond în contextul în care ședința de judecată a fost petrecută la data și ora stabilită în ședința precedentă, astfel încât reprezentantul apelanților, în calitate de participant profesionist la procesul de înfăptuire a justiției, urma să se informeze cu referire la data petrecerii ședinței de judecată.

Au relatat că, instanța de apel a ignorat faptul înștiințării avocatului pentru ora 11.00 prin citația din 29 ianuarie 2020 și a indicat în decizii informații eronate, precum că data și ora ședinței din 13 februarie 2020 au fost stabilite în ședința precedentă.

Au afirmat că astfel instanța de apel a încălcat normele de drept procedural, și anume: art. 16 alin. (1), 102 alin. (1), 379 alin. (2) Cod de procedură civilă.

Prin referința depusă la 9 august 2020 Ana Bulan și Serghei Bulan au solicitat ca recursul declarat de către Olga Murga și Maxim Murga să fie considerat inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 24 martie 2020 (f.d.167), însă careva date ce ar confirma recepționarea acestora de către recurenți la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 23 mai 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 26 august 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Olga Murga și Maxim Murga a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Cod de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând decizia din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, în limitele controlului de legalitate, în raport cu criticele invocate în recurs și în referință, pe baza materialelor din dosar, în coroborare cu normele de drept aplicabile, Colegiul constată că la caz se impune necesitatea admiterii recursului, cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În speță, Olga Murga și Maxim Murga înaintând prezenta acțiune împotriva Anei Bulan și lui Serghei Bulan, au solicitat constatarea faptului încălcării dreptului de vecinătate, demolarea obiectelor, obligarea permisiunii accesului, compensarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată.

Prima instanță, fiind investită cu judecarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii depusă de către Olga Murga și Maxim Murga.

Instanța de apel a ajuns la concluzia netemeinicii cererii de apel depusă de către Olga Murga și Maxim Murga, menținând hotărârea din 9 iulie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, verificând legalitatea deciziei, a constatat că, instanța de apel a încălcat normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) Cod de procedură civilă, hotărârea instanței de judecată este lovită de nulitate în cazul în care au fost încălcate sau aplicate greșit normele de drept procedural.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural sunt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 370 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe și citează părțile și alți participanți la proces.

În conformitate cu art. 102 alin. (1) CPC Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură.

În conformitate cu art. 105 alin. (1) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmânării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmânează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței.

Din materialele dosarului și, anume, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 13 februarie 2020 rezultă că, în cadrul ședinței atât apelanții cât și reprezentantul acestora nu s-au prezentat, însă, instanța de apel constatând că au fost citați legal, a dispus în temeiul art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă, judecarea apelului în lipsa lor.

Instanța de recurs reține că, din procesul-verbal al ședinței de judecată din 13 februarie 2020 se denotă că ședința de judecată a fost deschisă la ora 10:09 min. și s-a declarat închisă la 10:15 min. (f.d.156-157).

În același timp, din actele cauzei se constată că reprezentantul apelanților – avocatul Lilia Pacișina a fost înștiințată despre următoarea ședința de judecată pentru data de 13 februarie 2020, ora 11:00, fapt ce se confirmă prin citația anexată (f.d.151, 177).

Prin urmare, la 13 februarie 2020 instanța de apel a purces la examinarea cauzei și a examinat-o anterior orei pentru care au fost înștiințați apelanții și reprezentantul lor. Or, la materialele cauzei careva acte care să ateste contrariul nu sunt anexate.

Așadar, se reține că, art. 379 alin. (1) Cod de procedură civilă, acordă dreptul instanței de apel de a judeca apelul în lipsa apelantului sau intimatului, a

reprezentanților acestora, precum și a unui alt participant la proces, doar în cazul în care aceștia sunt citați legal despre locul, data și ora ședinței.

În circumstanțele enunțate și în contextul normelor de drept citate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide că, instanța de apel nu a respectat procedura citării legale a recurenților Olga Murga și Maxim Murga, fapt care constituie o încălcare a dreptului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, unul din principiile procesului echitabil, rezultând din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, este contradictorialitatea între părțile, care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat, procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele. Respectarea principiului egalității armelor presupune că, fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încât să se mențină un echilibru corect. Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și a le discuta.

În conformitate cu art. 26 alin. (2) și (3) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

Prin urmare, în condițiile în care recurenții au fost privați de dreptul de a participa la examinarea cauzei în ordine de apel, instanța de recurs conchide că, nu constituie decât o îngădire a dreptului acestuia de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atât de legislația națională, cât și cea internațională.

Astfel, din considerentele menționate și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și de a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Olga Murga și Maxim Murga.

Se casează integral decizia din 13 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Murga și Maxim Murga împotriva Anei Bulan și lui Serghei Bulan cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului de vecinătate, demolarea obiectelor, obligarea permisiunii accesului, compensarea prejudiciului material și a cheltuielilor de judecată, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu